

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
KANTONALNI SUD U SARAJEVU
Broj: 65 0 V 795077 23 Gž
Sarajevo, 29.01.2025. godine

Kantonalni sud u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Admire Sejranić, kao predsjednika vijeća, Harisa Jusufbašića i Gordane Mičović, kao članova vijeća, u vanparničnom postupku predlagatelja ZiraatBank BH d.d. S., ulica Z.B. .., kojeg zastupa punomoćnica Edisa Peštek Zorlak, advokat iz Sarajeva, protiv protivnika predlagatelja H. Š. iz S., ulica M. ef. P. broj .., koga zastupa punomoćnik Edis Mustafić, advokat iz Sarajeva, radi protesta mjenice, odlučujući o žalbi protivnika predlagatelja protiv rješenja Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 V 795077 19 V od 21.12.2022. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 29.01.2025. godine, donio je sljedeće:

R J E Š E N J E

Žalba protivnika predlagatelja se uvažava i prvostepeno rješenje ukida.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenim rješenjem je odbačen kao nedopušten prigovor na protest mjenice od 14.04.2020. godine.

Protiv navedenog rješenja protivnik predlagatelja je blagovremeno izjavio žalbu zbog povrede odredaba vanparničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene materijalnog prava i povrede odredaba Zakona o mjenici, s prijedlogom da ovaj sud žalbu uvaži i: a) „poništi pobijano rješenje“, b) „poništi prvostepeno rješenje i donese rješenje kojim će uvažiti prigovor protivnika predlagatelja iznesen u toku postupka“, ili c) „utvrdi da je u prvostepenom postupku učinjena nepravilnost i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovni postupak“. U žalbi je ponovio ranije iznesene razloge zbog kojih se u ovoj pravnoj stvari ne može izdati protest mjenice. Postavio je zahtjev za naknadu troškova za sastav žalbe u iznosu od 960,00 KM.

Predlagatelj je u odgovoru na žalbu osporio žalbene navode protivnika predlagatelja i predložio da se žalba: a) odbaci kao nedopuštena, ili b) odbije kao neosnovana. Postavio je zahtjev za naknadu troškova za sastav odgovora na žalbu u iznosu od 842,40 KM (720,00 KM plus PDV).

Nakon što je ispitao pobijano rješenje u granicama propisanim odredbom člana 221. u vezi s odredbom člana 236. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu: ZPP), a na osnovu odredbe člana 2. stav 2. Zakona o vanparničnom postupku² (u daljem tekstu: ZVP), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Žalba je osnovana.

¹ Službene novine Federacije BiH 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15.

² Službene novine Federacije BiH 2/98, 39/04, 73/05 i 80/14.

Imajući u vidu sadržaj i prijedlog žalbe i odgovora na žalbu, ovaj sud, prije svega, ukazuje da ovim rješenjem odlučuje o žalbi protivnika predlagatelja protiv rješenja prvostepenog suda od 21.12.2022. godine, a ne o prigovoru (žalbi) protivnika predlagatelja protiv protesta mjenice izdatog dana 12.03.2020. godine.

Prema stanju spisa, prvostepeni sud je dana 12.03.2020. godine izdao protest zbog neisplate mjenice serije: AF ... Protivnik predlagatelja je dana 20.03.2020. godine izjavio prigovor na izdati protest mjenice u kojem je naveo da mjenični slogovi nisu pravilno popunjeni, posebno da se to odnosi na visinu i dospelost mjeničnog duga, da mu mjenica nije podnesena na isplatu shodno odredbi člana 39. stav 1. Zakona o mjenici i da je prijedlog za protest mjenice neblagovremen, zbog čega smatra da je predlagatelj izgubio pravo na protest mjenice. Protivnik predlagatelja je u ovom podnesku suštinski ponovio opširne navode iz prethodnog podneska od 13.01.2020. godine u kojem je prigovorio da mu nije dostavljen potpun prijedlog za protest mjenice i istakao da nisu ispunjeni uslovi za protest mjenice. Prvostepeni sud je potom dana 21.12.2022. godine, pozivom na odredbe člana 12. stav 1., člana 17. i člana 18. ZVP u vezi sa članom 213. ZPP, donio pobijano rješenje o odbacivanju prigovora kao nedopuštenog, uz obrazloženje da navodi protivnika predlagatelja ne mogu uticati na izdavanje protesta mjenice, da su istaknuti prigovori materijalno pravne prirode, te da u ovoj pravnoj stvari prigovor kao pravni lijek nije dopušten obzirom da je Zakonom o izvršnom postupku propisano da je mjenica sa protestom i povratnim računom vjerodostojna isprava na osnovu koje se pokreće izvršni postupak.

Žalbom protivnika predlagatelja je dovedena u pitanje zakonitost pobijanog rješenja.

Prema odredbi člana 2. tačka 11) Zakona o mjenici³ „Protest“ predstavlja podizanje protesta kod protestnog tijela ovlaštenog zakonom protiv osobe protiv koje se protest podiže, a članom 71. Zakona o mjenici je propisano da se protest podiže kod mjesno nadležnog suda za osobu protiv koje se podiže protest.

U konkretnom slučaju je, dakle, Općinski sud u Sarajevu, kao protestno tijelo ovlašteno zakonom, donio protest zbog neisplate mjenice. To je učinjeno u tzv. protestnom postupku, u okviru kojeg sud kao protestno tijelo preduzima radnje po pravilima vanparničnog postupka.

Imajući u vidu, naime, da Zakonom o mjenici nije propisano u kojoj vrsti sudskog postupka se provodi tzv. protestni postupak, ovaj sud ukazuje da je odredbom člana 1. stav 2. ZVP propisano da se odredbe ovog zakona primjenjuju i u drugim pravnim stvarima iz nadležnosti sudova za koje zakonom nije izričito određeno da se rješavaju u vanparničnom postupku, a ne odnose se na zaštitu povrijeđenog ili ugroženog prava, niti se zbog karaktera pravne stvari ili svojstva stranke u postupku mogu primijeniti odredbe zakona kojim je uređen parnični postupak. Kako, dakle, vanparnični postupci prema odredbama ZVP nisu taksativno određeni, te kako se procesna pravna pravila vanparničnog postupka primjenjuju u onim građanskim sudskim postupcima koji se ne mogu podvesti pod redovan put pravne zaštite u parničnom postupku, to se i protestni postupak, kao poseban postupak izdavanja protesta mjenice radi očuvanja prava imaoca mjenice, provodi po pravilima vanparničnog postupka.

Suprotno stavu prvostepenog suda, ovaj sud ističe da protest mjenice zbog neisplate nije formalni akt protiv kojeg ne postoji pravo izjavljivanja pravnog lijeka.

³ Službene novine Federacije BiH 32/00 i 28/03.

Svrha podizanja protesta nalazi se u činjenici da mjeničnim protestom, imalac mjenice koji podiže protest obezbjeđuje dokaz o tome da je prema licu protiv koga podiže protest preduzimao blagovremeno određene radnje bez uspjeha. Drugim riječima, protestiranje mjenice je sudska radnja kojom sud utvrđuje da nešto nije urađeno (konkretno isplata mjenice), a trebalo je biti. Protest se podiže i da bi se održali u obavezi sporedni mjenični dužnici, jer su oni uslovni dužnici. To znači da regresni dužnici obaveze iz mjenice izvršavaju tek ako ih glavni mjenični dužnik ne izvrši, što se dokazuje protestom.

Iz navedenog proizlazi da sud u protestnom postupku mora utvrditi da li su ispunjeni uslovi za protest mjenice, koji uslovi se ogledaju u tome da li je imalac mjenice blagovremeno i bezuspješno preduzeo radnje propisane Zakonom o mjenici prema licu protiv koga podiže protest. To dalje znači da je protest mjenice odluka suda donesena u vanparničnom postupku, bez obzira što Zakonom o mjenici nije propisano da se donosi u formi odluke.

Odredbama člana 17. ZVP je propisano, u stavu 1. da se u vanparničnom postupku odluke donose u obliku rješenja, te u stavu 2. da rješenje protiv kojeg je dozvoljena posebna žalba, kao i rješenje drugostepenog suda, mora biti obrazloženo. Odredbom člana 18. ZVP je propisano da se protiv rješenja donesenog u prvom stepenu može izjaviti žalba u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja, ako zakonom nije drugačije određeno. Odredbom člana 2. stav 2. ZVP je propisano da se u vanparničnom postupku shodno primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, ako zakonom nije drugačije određeno. Konačno, odredbom člana 233. stav 1. ZPP je propisano da je protiv rješenja prvostepenog suda dopuštena žalba, ako u ovom zakonu nije određeno da žalba nije dopuštena.

Imajući u vidu citirane zakonske odredbe, i dužnost vanparničnog suda da u zakonito provedenom protestnom postupku utvrdi da li su ispunjeni uslovi za protest mjenice, ovaj sud ističe da su zakonitost i pravilnost provedenog protestnog postupka i zaključak o osnovanosti izdavanja samog protesta mjenice podložni preispitivanju u vanparničnom postupku u kojem je izvršen protest mjenice. U tom smislu je i zaključak usvojen na sjednici Građanskog odjeljenja Kantonalnog suda u Sarajevu održanoj dana 09.12.2024. godine, koji glasi: „U postupku protesta mjenice koji se pred sudom kao protestnim organom provodi u skladu s odredbama Zakona o mjenici, primjenjuju se opće odredbe Zakona o vanparničnom postupku koje nisu u suprotnosti s odredbama Zakona o mjenici, a time u skladu s odredbom člana 2. stav 2. Zakona o vanparničnom postupku shodno i odredbe Zakona o parničnom postupku, ako zakonom nije drugačije određeno. Žalba protiv protesta mjenice je dopuštena ukoliko se prigovara na pravilnost samog protestnog postupka i izdavanja protesta mjenice (npr. da li je prijedlog za protestiranje mjenice podnesen u roku propisanim članom 45. Zakona o mjenici i da li je mjenica prethodno podnesena na isplatu u skladu sa članom 39. Zakona o mjenici)“.

Dakle, pravni lijek protiv protesta mjenice ne bi bio dopušten ukoliko se isključivo odnosi na subjektivne i objektivne mjenične prigovore o kojima se odlučuje u postupku po mjeničnoj tužbi, dok se takav stav ne može prihvatiti ukoliko se žalbom prigovara da nisu bili ispunjeni uslovi propisani odredbama ZM za izdavanje protesta mjenice zbog neisplate.

Kako se prigovor protivnika predlagatelja protiv protesta mjenice odnosi i na pravilnost samog protestnog postupka i izdavanja protesta mjenice, protivnik predlagatelja žalbom osnovano pobija prvostepeno rješenje o odbacivanju žalbe kao nedopuštene zbog pogrešne primjene člana 213. ZPP u vezi s odredbom člana 2. stav 2. ZVP, jer je prvostepeni sud suprotno citiranim odredbama člana 18. ZVP i člana 233. stav 1. ZPP u vezi s odredbom člana 2. stav 2. ZVP prigovor odbacio kao nedopušten, iako zakonom nije određeno da pravni lijek protiv odluke o protestu mjenice nije dopušten.

Imajući u vidu navedeno, žalba protivnika predlagatelja je na osnovu odredbe člana 235. tačka 2) ZPP u vezi s odredbom člana 2. stav 2. ZVP uvažena i prvostepeno rješenje ukinuto. Pri tome, ovaj sud naglašava da shodno odredbi člana 235. tačka 2) ZPP ne vraća predmet na ponovni postupak, nego na dalje postupanje u skladu s odredbama o postupku po žalbi, kojim se ima smatrati izjavljeni prigovor protiv protesta mjenice (čl. 214. i 215. ZPP).

Predsjednik vijeća
Sudija

Admira Sejrančić